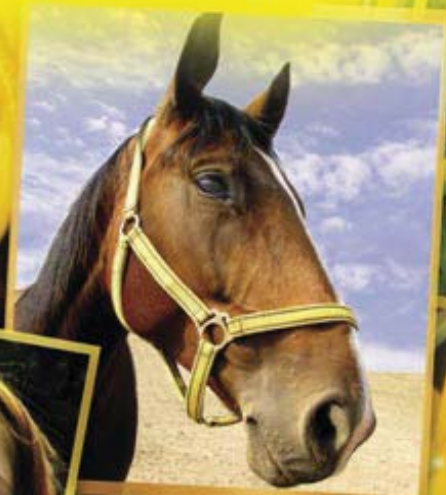

Marie Němcová

Rodinná fotografie

s digitálním fotoaparátem

- ✓ úpravy a opravy
- ✓ šikovní triky
- ✓ kompozice obrazu

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Rodinná fotografie s digitálním fotoaparátem

Marie Němcová

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
jako svou 3708. publikaci

Odpovědná redaktorka Zuzana Vrbová
Sazba Tomáš Vild
Počet stran 200
První vydání, Praha 2009

© Grada Publishing, a.s., 2009
Fotografie na obálku knihy poskytla autorka knihy

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
Husova ulice 1881, Havlíčkův Brod

ISBN 978-80-247-2828-5 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-6706-2 (elektronická verze ve formátu PDF)
© Grada Publishing, a.s. 2011

Obsah

Úvodem	11
RODINNÁ FOTOGRAFIE S DIGITÁLNÍM APARÁTEM	11
1. První snímek snadno a rychle	13
1.1 Jak pořídíme jednoduše svůj první snímek?	14
1.2 Jak si první snímek prohlédneme?	14
1.3 Snímek nevyšel podle našeho přání?	15
2. Digitální aparát – zázrak fotografické techniky	17
2.1 Druhy digitálních aparátů	18
2.2 Jak digitální aparát pracuje	20
2.2.1 Objektiv	21
2.2.2 Snímač digitálního aparátu	25
2.2.3 Paměťová karta	26
2.2.4 Displej a hledáček	27
2.2.5 Tlačítka na těle aparátu	27
2.2.6 Komunikační připojení digitálního aparátu	33
2.2.7 Zařízení navazující na digitální aparát	34
2.3 Nastavení digitálního aparátu	36

2.3.1	Baterie	36
2.3.2	Nastavení základních údajů v MENU aparátu ...	37
2.3.3	Rozšířená nabídka MENU	38
2.3.4	Formátování karty	41
2.4	Digitální aparát a expozice snímku	41
2.4.1	Clona	41
2.4.2	Čas – doba osvitů	42
2.4.3	Hloubka ostrosti	43
2.4.4	Automatické zaostření motivu (autofokus)	43
2.4.5	Citlivost v ISO	46
2.4.6	Vyvážení bílé	48
2.4.7	Nastavení expozice	49
2.4.8	Měření expozice	52
2.5	Nabídka funkcí a režimů digitálního aparátu	52
2.5.1	Makrofotografie	52
2.5.2	Blesk a digitální aparát	54
2.5.3	Optický stabilizátor obrazu	56
2.5.4	Nastavení úprav snímků v aparátu	56
2.5.5	Panorama	57
2.5.6	Nahrávání videa	59
2.5.7	Sekvenční a intervalové snímání	60
2.5.8	Odstranění digitálního šumu	61
2.5.9	Jaký aparát pořídit pro rodinnou fotografii?	61
2.5.10	Jak se o digitální aparát staráme	62
2.5.11	Stativ	63

3. Skladba fotografického obrazu	65
3.1 Výběr motivu a jeho zvýraznění	65
3.2 Výběr prvků do obrazu	69
3.2.1 Prvky důležité	70
3.2.2 Prvky podpůrné	78
3.2.3 Prvky rušivé	79
3.2.4 Prvky zbytečné	79
3.3 Výběr stanoviště	80
3.4 Kompozice snímku	82
3.4.1 Klasická kompozice	85
3.4.2 Středová kompozice	86
3.4.3 Diagonální kompozice	87
3.4.4 Kompozice s křivkou krásy „S“	89
3.4.5 Třetinová kompozice	89
3.4.6 Porušení pravidel kompozice	90
4. Tvůrčí prvky ovlivňující kreativitu fotografického obrazu	93
4.1 Osvětlení snímku	95
4.1.1 Zdroj světla	96
4.1.2 Směr světla	97
4.1.3 Intenzita světla	101
4.1.4 Kvalita světla	102
4.1.5 Světlo a stín	104
4.2 Barevná harmonie obrazu	105

4.2.1	Jak ovlivníme výběrem barev snímek	106
4.2.2	Když barva schází	109
4.3	Harmonie linií	111
4.4	Iluze prostoru nebo plošný snímek?	113
4.4.1	Zobrazení iluze prostoru	114
4.4.2	Plošný snímek	115
4.4.3	Rám obrazu	116
4.4.4	Dělení obrazu	118
4.4.5	Kontrast	119
4.4.6	Hloubka ostrosti	122
4.4.7	Atmosféra snímku	123
4.4.8	Fotografické vidění	124
5.	Jednotlivé prvky v obraze	127
5.1	Scénické režimy	127
5.2	Jiný motiv – jiný přístup	129
5.2.1	Pohyb	129
5.2.2	Postava	134
5.2.3	Děti	137
5.2.4	Portrét	138
5.2.5	Skupina osob	144
5.2.6	Krajinné motivy	146
5.2.7	Obloha a horizont	148
5.2.8	Voda	149
5.2.9	Potápění	153
5.2.10	Stromy	154

5.2.11	Květiny	155
5.2.12	Zvířata	157
5.2.13	Noční snímky	160
5.2.14	Budovy	162
5.2.15	Zátiší	166
5.2.16	Rodinná reportáž	167
6.	Digitální fotokomora	171
6.1	Seznámení s editorem Adobe Photoshop	172
6.2	Odstranění nedostatků v obraze	178
6.3	Vylepšení snímku	181
6.4	Úprava měnicí snímky	188
6.5	Prezentace a archivace snímků	193
6.5.1	Archivace snímků v počítači	193
6.5.2	Prezentace snímků	193
Literatura	199

Úvodem

RODINNÁ FOTOGRAFIE S DIGITÁLNÍM APARÁTEM

Jakmile se dostal fotoaparát do rodin, stal se prostředkem k zaznamenání různých etap života i prožitků členů rodiny. Díky fotografiím víme, jak vypadal náš pradědeček nebo co se nosilo v době mládí naší babičky. Fotografické album se stalo klenotem rodiny, cenné nejen pro autora, ale i okruh jeho blízkých. Je prokázáno, že kdyby hořelo nebo byla povodeň, většina lidí se bude snažit odnést si své rodinné album.

Odhaduje se, že v dnešní době fotografuje téměř 90 % obyvatel starších deseti let, a tak se i naše album stane svědkem dnešní doby. Zůstanou v něm „zkamenělé“ vzpomínky a pro další generaci svědectví o životě předků i doby minulé. Nic se nemění na tom, že k fotografickému zachycení už nepoužíváme klasický aparát, ale digitální. Jde pouze o to, abychom se digitální technologie nebáli a věřili si, že ji hravě zvládneme.

Digitální aparát je sluha dvou pánů. Jednak těch, kteří chtějí fotografovat snadno a rychle bez učení – mučení, a pak i těch, kteří jsou hloubaví, rádi experimentují a nedělá jim potíže vniknout do tajů složitější obsluhy a nabídky aparátu.

V tomto duchu vyhoví kniha začínajícím i pokročilejším fotografům. Ti, kteří chtějí ihned fotografovat a nezaobírat se složitějšími postupy, mohou jen proběhnout **TIPY SNADNO A RYCHLE**. Zájemcům o důkladnější zvládnutí aparátu nabízí kniha **TIPY PRO ZVÍDAVÉ** nebo **TIPY PRO NÁROČNÉ**, obsahující jednoduché postupy, podrobnější přiblížení obsluhy

Obrázek 1

aparátu, seznámení s prací v digitální komoře, kompozicí i tvůrčími prostředky, které povýší naši fotografii na fotografický obraz.

K němu se budeme rádi vracet jako k záznamu určitého prožitku a vzpomínky, kdy se nejen dozvíme kdo, kdy a kde byl, ale snímek bude vzbuzovat i určité emoce a vyvolávat estetický zážitek, do kterého jsme vložili i svůj tvůrčí záměr. Aby to vše naše fotografie nabízela, k tomu nás povede tato kniha.

Obrázek 2: Z rodinného alba.

1.

První snímek snadno a rychle

Digitální aparát je sice složitý přístroj, který nabízí fotografovi bohatou nabídku režimů, funkcí i nastavení, ale pamatuje i na ty, kteří preferují co nejjednodušší obsluhu aparátu a očekávají skvělé snímky. Nevyžaduje od nich ani základní znalosti, nemusí je vůbec zajímat, jak expozice probíhá. Stačí ovládat tři tlačítka:

- **Tlačítko Zapni/Vypni**, označované jako **POWER**. Po určité době nečinnosti upadne aparát do „spánku“ a pokud ho včas neprobudíme, vypne se docela.
- **Přepínač režimů**, na kterém se zatím zajímáme o dva režimy, a to **AUTO** a **Prohlížení**.
- **Spoušť**, kterou mačkáme nadvkrát. Nejdříve ji namáčkneme, což umožní aparátu zaostřit a nastavit expozici a pak ji ve vhodné chvíli domáčkneme, čímž exponujeme. Při mačkání spouště zadržíme dech a tiskneme ji pomalým, pravidelným tlakem. Některé aparáty mají automatické zaostření bez namáčknutí.

Obrázek 3: Přepínač režimů.

1.1 Jak pořídíme jednoduše svůj první snímek?

- **Zapneme aparát** tlačítkem **Zapni/Vypni** a sundáme krytku aparátu.
- **Nastavíme** na přepínači režim **AUTO**.
- **Zamíříme** na vybraný objekt.
- **Prohlédneme si** na displeji budoucí snímek.
- **Namáčkneme spoušť**. Jakmile se na displeji objeví zelené kolečko nebo podobná značka, spoušť domáčkneme. Exponovaný snímek se na chvíli zobrazí na displeji, aby ho vzápětí aparát uložil do svých útrob. Pro velký úspěch můžeme opakovat, až se nám fotografování stane koníčkem.

Obrázek 4: Napoprvé se nám to opravdu povedlo!

1.2 Jak si první snímek prohlédneme?

Na přepínači nastavíme režim **Prohlížení**, označený většinou barevnou ikonkou. Na displeji se objeví naposledy exponovaný snímek, se kterým se můžeme pochlubit. Chceme-li opět fotografovat, nastavíme na přepínači režim **AUTO**.

Obrázek 5 CH: Nahoře a dole je zbytečný prostor, ruší bílé trámy a diváci splývají s gardou.

1.3 Snímek nevyšel podle našeho přání?

Abychom měli ze snímků radost, stačí dodržovat sedm zásad, jak snímek nepokazit.

1. **Při fotografování si stoupneme zády a mírně bokem** ke zdroji světla (slunci nebo oknu).
2. **Fotografovaný objekt zabíráme na snímku celý**, nedotýká se hrany obrazu, ani dalších osob nebo předmětů. Postavě by neměly scházet boty, kočce ocas a kostelu věž.
3. **Fotografovaný objekt neumístíme do středu snímku**, neboť jej dělí na dva. Stojící osobu nebo strom postavíme v rámci obrazu k pravé straně. Sedící postavu nebo jiný motiv mezi střed a pravý dolní roh. Do středu umístíme pouze symetrický objekt, zajímavý svým středem.
4. **Volíme obraz co nejjednodušší**. Přiblížíme se co nejbližší k motivu, čímž se zbavíme rušivého okolí a vybíráme jen to nejdůležitější. Nemusíme mít na snímku dcerku a zajímavé náměstí. Dcerku postavíme více dopředu a domy na náměstí budou v pozadí. Stačí jen náznak, abychom věděli, kde se dcerka nacházela. Celé náměstí vyfotografujeme zvlášť.
5. **Hlavní motiv nic neruší**. Postavě by neměl z hlavy trčet sloup, hlava by se neměla dotýkat horizontu. Strom by neměl dělit slona na dva.
6. **Nezabíráme „hluchá“, nic neříkající místa**, kterými může být černá skvrna znázorňující les a bílá představující moře.
7. **Dbáme na barevnou rozdílnost** mezi hlavním motivem a pozadím. Pozadí by mělo být barevně odlišné, nevýrazné a nerušit, hlavní motiv naopak barevně výraznější, aby poutal pozornost.

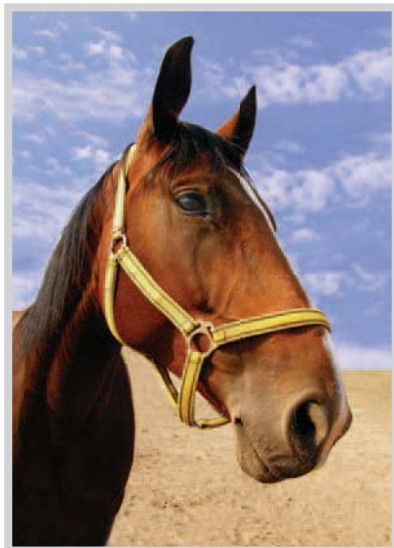

*Obrázek 6 CH: Pes brzy narazí na hranu obrazu, přestože má za sebou a nad sebou zbytečný prostor.
Horní okraj chodníku se dotýká jeho břbetu.*

2.

Digitální aparát – zázrak fotografické techniky

Digitální aparát je poměrně složité zařízení, které pomocí jednoduchých, ale i složitějších úkonů dokáže uspokojit jak „sváteční“ fotografy, kteří aparát opráší jednou za rok na dovolené, tak i zapálené amatéry. Těm nabídne takové funkce a režimy, které by před pár lety zařadili do oblasti snů. A to nejen co se týče obsluhy, ale i provozních nákladů, které jsou, samozřejmě po pořízení aparátu a příslušenství, minimální.

Obrázek 7: Na digitální aparát se můžeme spolehnout. Stačí vybrat vhodný záběr.

2.1 Druhy digitálních aparátů

Svět digitálních aparátů se dělí do třech kategorií:

1. **Kompaktní přístroje** jsou fotoaparáty „kapesního“ formátu, lehké a ultratenké, vhodné na dovolenou.

Obrázek 8: Obrazový záznamník.

2. **Falešné zrcadlovky** jsou kompakty, vylepšené o větší přiblížení, několikanásobný zoom a umožňují manuální nastavení. Tváří se jako zrcadlovka, ale fungují jinak. Systém zrcadel pravé zrcadlovky supluje elektronický čip a přístroje nemají výměnné objektivy.

2. Digitální fotoaparát – zázrak fotografické techniky

Obrázek 9: Aparát vhodný pro rodinnou fotografii včetně zoomu, makro i videa.

3. **Jednooké digitální zrcadlovky** mají výměnné objektivy. Vyhovují zapáleným amatérům, neboť tvoří královskou třídu digitálních fotoaparátů. Poskytují vysokou kvalitu fotografií, neboť umožňují plnou kontrolu nad fotoaparátem.

Pohled přes hledáček nebo na displej je i pohledem přes objektiv, neboť vidíme to, co fotíme. Jsou konstruované jako klasická zrcadlovka. Za zrcátkem se však nenachází film, ale CCD čip. Zrcátko se při expozici sklopí nahoru k matnici a po ní se vrací zpět do dřívější polohy. Nevýhodou zrcadlovek jsou jejich větší rozměry a nutnost vyměňovat objektivy.

Obrázek 10: U jednooké digitální zrcadlovky se dá nastavit úplně všechno jako u klasického i digitálního fotoaparátu dohromady, a to i video.

TIP: Nemusíme si pořizovat drahý aparát. I s jednoduchým objektivem můžeme pořídít „světovku“!

Obrázek 11: Snímek tvoří nejen technická kvalita aparátu, ale hlavně jeho obsahová náplň.

2.2 Jak digitální aparát pracuje

Fotografie je záznam světelných paprsků citlivým médiem. U klasického aparátu zachytí světlo film, u digitálního snímač neboli CCD čip. Na rozdíl od objektivu klasického aparátu umožňují digitální konstrukce objektivů maximálně kolmý dopad světelných paprsků na celou plochu CCD čipu.

Z filmu stačí převést obraz na fotografický papír, kdežto u digitálního aparátu jsou přijatá data zpracována na jedničky a nuly, tedy digitální záznam a následně uložena na paměťovou kartu. Ač je digitální proces složitější, vše probíhá rychle a automaticky. Fotograf si může před i po zmáčknutí spouště svoje „dílo“ prohlédnout na displeji aparátu. U digitálního záznamu se snižují provozní náklady fotografování na minimum.

Obrázek 12: Digitální aparát ovlivňuje snímek svým objektivem a snímačem.

2.2.1 Objektiv

Objektiv v podstatě funguje jako čočka a má velký vliv na ostrost snímku. Dnešní průměrné objektivy jsou tak kvalitní, že jejich špičkoví předchůdci by se museli stydět. Jednotlivé objektivy se od sebe liší kresbou, rozlišovací schopností, barevným podáním, ale i kontrastem. Chceme-li se specializovat na krajinářskou fotografii nebo architekturu, pak je vhodný objektiv s vysokou rozlišovací schopností a zachováním vysoké obrysové ostroty v kontrastních detailech snímku. Pro portréty se hodí měkčeji kreslící objektiv.

Rodinnou fotografií tvoří převážně formát snímků 9 × 13 cm a u tak malého formátu jsou rozdíly mezi objektivy neznatelné. Spíše by nás měla zajímat ohnisková vzdálenost, která rozhoduje o tom, zda je objektiv širokoúhlý, základní nebo teleobjektiv.

Ohnisková vzdálenost neboli „f“ je vzdálenost mezi optickým středem objektivu a u digitálního aparátu senzorem, tedy médiem citlivým na světlo. U klasického aparátu je to film. Je udávána v milimetrech. Ovlivňuje šíři úhlu záběru a vzdálenost, ve které se fotografované předměty zdají být od aparátu.

Obrázek 13: Se širokoúhlým objektivem vidíme to, co je vlevo, vpravo i před námi.

Širokoúhlý objektiv má krátkou ohniskovou vzdálenost, a to od 20–35 mm. Zabere širší scénu, jednotlivé objekty se jeví jako zmenšené. Nabízí:

- **Velkou hloubku ostroty**, což využijeme při zachycení krajiny nebo architektury. Při větším zaclonění dosáhneme neobvyklou hloubku ostroty od několika cm po nekonečno.
- **Rozšíření úhlu pohledu**, neboť do obrazu zahrne více předmětů než ostatní objektivy.
- **Záběry, kde je nedostatečný odstup** od fotografovaného objektu. Nevýhodou je, že se kácejí svislice. „Narovnat“ je můžeme v počítači.
- **Prohloubení prostoru a zdůraznění perspektivy**. Vše, co je blízké, ještě zvětší a to, co je v dáli, se zmenší. Obloha se však zvětší. Perspektiva je „protažená“ a vytvořen dojem hloubky. Čím širší úhel záběru objektiv má, tím je perspektivní sbíhání výraznější.

Širokoúhlý objektiv nazývaný „Rybí oko“ má ohniskovou vzdálenost 8–17 mm. Vykreslí na snímku kruh, který pokrývá úhel vidění 180 stupňů. Má velmi vysokou hloubku ostroty. Během dne zabírá i slunce, takže fotíme v protisvětle, i když jsme k němu zády. Detaily umísťujeme většinou do středu obrazu, aby nebyly pokriveny. Oblé předměty ve středu obrazu jsou kulaté a směrem k okrajům se elipsovitě mění. Některá rybí oka využívají celý formát obrazu, jiná požívají jen kruhový záběr.